

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ, Str. Iuliu Maniu Nr. 31

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNA
Abonament: 500 Lei la an

Redactor responsabil:
Protoiereu DUMITRU ANTAL

CUPRINSUL:

O. Bucevschi: Misionarismul vremii.

Rap.: „Criza actuală și remediul ei”, conferință de
dl Prof. Dr. Ioan Vască.

Prof. Dr. G. L. Muntean: Noua dreptate.

Proiect de lege pentru învățământul teologic.

flm.: Dela cercul de studii religioase al stud. teol.

Cronică. — Comunicat oficial. — Publicație de
licitație.

Misionarismul vremii.

Imperativul categoric al creștinismului contemporan este desfășorarea unei acțiuni misionare cât mai bine dozate.

E porunca vremii ca spiritul doctrinei propovăduite cu cuvântul și ilustrate cu fapta de Fiul crucificat al lui Dumnezeu să călăuzească viața socială de azi în toată variația manifestărilor sale, pătrunzând-o până în cele mai tainice ascunzișuri sufletești.

E datoria bisericii să picure pretutindeni roua înviorătoare a cuvântului divin, determinând în suflete rodirea virtuții și a moralității adevărate — elemente totdeauna producătoare de progres real și de viață plină de odihnitoare mulțumire sufletească.

Biserica nu poate și nu trebuie să stea departe de preocupările și trebuințele curente ale individului și colectivității. Chemarea ei este să îndrume pretutindeni realizarea practică a doctrinei lui Hristos, — să fie misionară.

Activitatea misionară ține de înșasă ființa creștinismului și o aflăm în biserică din tot începutul, firește variind în intensitate și formă după timp și împrejurări. Azi, în complexul problemelor ce preocupă biserica, e firesc s'o aflăm pe primul plan. Căci necredința, timpului, propaganda distructivă a sectelor, valorile spumegătoare de furie aruncate asupra societății de mulțimea curentelor sociale de nuanță negativă și anarhică față de orice consolidare și opintire în spre mai bine, impun cu stringență orga-

nizarea unui sistematice acțiuni de contrabalansare, venite în primul rând din partea *instituției* care mai mult ca oricine are datoria să intervină totdeauna pentru salvarea societății omenești, alunecate pe povârnișul pierzării. Și cum salvarea aceasta reclamă imperios cunoașterea și aplicarea reală a principiilor ce stau la baza religiei creștine, și implicit la baza oricărui progres, — activitatea misionară în biserică, astăzi trebuie cultivată cu toată îngrijirea.

Cu atât mai mult se cere acest lucru la noi, unde mai e nevoie de multe îndrumări, pentru a putea elimina atâtea și atâtea fenomene potrivnice unei situații meritate de acest neam prin superioarele însușiri ale firii sale, cât și în urma jertfelor mari ale unui trecut peste măsură de zburciat.

Și conștiința acestei necesități misionare nu putea să lipsească bisericii noastre, nu putea să lipsească tocmai azi acelei biserici, care totdeauna și-a slujit neamul cu cel mai dezvoltat simț de abnegație și jertfelnicie. Nu putea să lipsească și într'adevăr nici nu lipsește. Căci biserica ortodoxă din țara noastră și-a dat numai decât seama de datoria sfântă ce o are față de neam și țară, și în consecință a pornit la organizarea unei vii acțiuni misionare. Incepută, firește, cu sfială, în urma împrejurărilor grele de după războiu, continuată uneori cu decepții sub raportul rezultatului imediat, și nu odată privită cu dispreț sau chiar vehement atacată din partea unor dușmani

năimiți cu banii lui Iuda, azi — datorită destoiniciei clerului — e în plină și rodnică ascenziune. Slujitorii altarului, conștiinți de sfânta și nobila misiune a apostolatului evanghelic, împart pretutindeni din tezaurul neseecat al cuvântului divin și se ocupă de aproape de toate nevoile credincioșilor, căutând cu orice preț să contribuie la luminarea și progresul lor. Și pentru o rodire cât mai îmbelșugată a acestei activități, s'a înființat și nobila instituție a misionarilor, a căror unică grija să fie organizarea, supravegherea și intensificarea mișcării misionare. Adevărat, greutatea materiale ale prezentului le-a simțit din plin corpul misionarilor, ca și întreaga noastră preoțime, totuși spiritul de care a fost animat și inițiativele pe care le-a luat, n-au dispărut. Lucrul misionar se perpetuează, căci utilitatea lui s'a evidențiat deplin.

Firește, obiectivul acestei acțiuni trebuie să fie formarea și consolidarea unei deplin lămurite conștiinți religioase în spiritul bisericii noastre strămoșești, și anume *în toate cercurile neamului nostru*. Nu trebuie considerată numai masa mare a poporului. Aci întâlnim mai ades adevărata simțire religioasă decât în cercurile mai înalte, în mare parte îmbibate de raționalismul distrugător al adevăratelor valori sufletești. Căci crizele de toffelul, care s'au grămădit asupra societății omenești, se lămuresc în ultimă analiză ca fiind de o precisă înfățișare morală, în urma înstrăinării cercurilor conducătoare dela adevărată doctrină creștină, de fundamentală importanță în dezvoltarea vieții individuale și sociale. De aci și nevoia de a readuce pe cei înstrăinați, sau deveniți indiferenți în materie de religie, la drumul trasat de Mântuitorul Hristos, căci societatea omenească se reface prin conducătorii ei. Și această misiune de refacere sufletească revine în întregime bisericii și slujitorilor ei. Izbutind să formeze o puternică conștiință religioasă, se vor risipi multe fenomene și prejudecați păgubitoare unei dezvoltări normale și liniștite, de orice fel ar fi ea. Ceece este preoțimea azi, va fi mâine societatea omenească.

O. Bucevschi.

„Criza actuală și remediul ei.“

— Conferință rostită în cadrele „Astrei“
la 3 Aprilie a. c. în Alba-Iulia. —

de Prof. Dr. I. Vască.

Din cel mai somptuos palat și până în cea mai umilă colibă, un strigăt de tânguire se desprinde: necazurile, neajunsurile ne copleșesc, *criza* ne omoară. O boală grea și contagioasă, cu o uriașă putere de expansiune, această criză a cuprins în ghiarele ei nemiloase popoare, națiuni, țări și chiar continente întregi. Ce e mai interesant, e faptul că îndeosebi omenirea civilizată, omenirea rasei noastre albe, din Europa, America și numai în parte cea de pe celelalte continente, este frământată mai simțitor sub presiunea acestei îngrozitoare epidemii.

Înlănțuirea intereselor de tot felul, în urma minunatelor mijloace de comunicație, rezultat al descoperirilor moderne — telegraful, telefonul, aeroplanul, radio — a contribuit ca și noi Români să suferim în aceeaș măsură ca și celelalte națiuni și popoare civilizate sub influența nefastă a crizei actuale.

Care-i va fi remediul?

Conducătorii luminați ai popoarelor civilizate se străduiesc din răspuțeri să găsească soluția salvatoare pe la diferitele conferințe internaționale, dar procedează greșit cu privire la diagnoza boalei, pe care vor s'o vindece. Remediul, pe care socotesc că-l pot aduce din vreme în vreme diplomației sau bărbații noștri de stat, este numai un remediu la suprafață, bun numai să amâne cu puține clipe desnodământul fatal în boala sfâșietoare a pacientului. Nicidecum un remediu radical, care să ducă la sigura însănătoșire a celui ce suferă.

Criza actuală este o boală învechită cu ramificații adânci și complicate și are nevoie de un tratament special. Ea este în primul rând o boală de ordin sufletesc și moral ai cărei симптоми au apărut odată cu deslănțuirea pasiunilor sălbatece, lipsite de iubire între oameni, și au dus la pregătirea și desfășurarea celui mai îngrozitor măcel al omenirii, războiul mondial din urmă.

Cine a pregătit aceste pasiuni sălbatece, aceste porniri bestiale, care au nimic și au destrămat legături familiare și sociale,

bunuri și așezăminte, dobândite într-o viață pașnică prin munca cinstită a celor silitori și harnici, săpând răni adânci pe trupul sângerând al omenirii? Cugetătorii, învățații și scriitorii lumii noastre moderne, cari prin ideile și scrierile lor au manifestat o atitudine dușmănoasă față de religia și morala creștină. Acești oameni, conducătorii spirituali ai mediului în care trăiesc, au produs prin pilda faptelor și a vieții lor, lipsite de călăuzirea și sprijinul luminei dumnezeiești, un efect dezastruos în sufletele oamenilor. Iar urmările le vedem azi cu toții: bunătatea și spiritul de milostenie a scăzut simțitor, iar neîncrederea unuia față de altul a subminat și subminează în cel mai înalt grad toate acțiunile omenești. Iubirea față de aproapele a ajuns să fie o frază aproape ridicolă. Cum să ne explicăm altfel faptul, că unii se înecă în grăsimea lor, iar alții pier de sărăcie și lipsă? Într-o parte a lumii oamenii mor de foame, iar în alta milioane de kilograme de grâu, cafea și alte produse alimentare sunt distruse prin foc sau sunt aruncate în mare? Sunt țări cari dispun de cantități imense de aur, încât această bogăție nemăsurată le primejduiește existența, iar altele, deși bogate în produse reale ale pământului, în lipsa de bani, se zbucesc în frământări și convulsii inexplicabile depreciindu-și munca și valoarea adevărată a bogățiilor lor firești.

Remediul crizei trebuie să fie în primul rând de ordin moral, sufletesc. Bărbații luminați, conducătorii spirituali ai omenirii noastre civilizate, trebuie să fie călăuziți în planurile și acțiunile lor de cele mai elementare virtuți creștinești. Iubirea față de aproapele trebuie să devină o realitate. Lumea noastră modernă, dacă voiește să se elibereze din ghiarele crizei ce-o zugrumă, trebuie să se apropie de Dumnezeu. În umilință și supunere să-și caute lumina și ajutorul în împrejurările grele ale vieții; nu atât în puterile omenești, ci în harul și binecuvântarea cerească. Religia să devină iarăși centrul, lumina și influența călăuzitoare a culturii și civilizației noastre și atunci toate celelalte se vor îndrepta ca prin minune; căci încrederea între oameni va fi restabilită și bunăvoința sinceră de a veni în ajutorul celui lipsit va îndruma

toate spre netezirea asperităților de tot felul. — Iată remediul crizei actuale.

*

Conferința fiind ilustrată cu bogate și potrivite argumentări și exemple, a fost ascultată cu atențiune și mult interes de cei prezenți, veniți în număr extrem de mare, ca de obicei la aceste conferințe aranjate atât de fericit de conducătorii „Astrei” în Alba-Iulia.

Conferențiarul în urma dispoziției P. S. Sale Episcopului, fiind ziua de 3 Aprilie și zi de Duminică, a oficiat împreună cu distinsul nostru Protopop A. Baba și serviciul st. Liturghii, rostind și predica festivă. Credincioșii noștri participând în număr aproape complet la serviciul divin, cât și la conferință, au dovedit tuturor spiritul lor de solidaritate și dragoste de legea strămoșască, ce le face toată onoarea.

Felicităm din inimă pe iluștrii lor conducători spirituali în frunte cu vrednicul protop. A. Baba și le dorim să continue cu acelaș elan și succes tot înainte pe calea, pe care atât de fericit și cu atâta însuflețire au pornit.

Rap.

„PREDICA DE PE MUNTE”

Noua dreptate.

(Matei 5, 21—6, 34.)

5. Dela necesitățile vieții materiale, închinătorul trebuie să-și îndrepte atențiunea spre cele ale vieții spirituale. În acest nou domeniu primul loc îl ocupă purificarea sufletului prin emanciparea din noianul păcatelor. Conștiința păcătoșeniei ne îndeamnă să ne adresăm Tatălui ceresc cu cuvintele: „Și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri”.

A greși, în Sf. Scriptură este exprimarea figurată a noțiunii, a păcătui. De-aceia Luca înlocuiește expresiunea a greși, cu a păcătui. (Luca 11, 4.)

Iisus prin alegerea tabloului despre vină și iertarea ei, voiește să ne înfățișeze păcatul nu atât sub raportul răsvăririi împotriva ordinii sociale, cât mai mult sub raportul neascultării față de Părintele ceresc. În fața Lui noi toți suntem păcătoși, fără excepție. Vina noastră este de-o atare natură, încât prin propriile noastre puteri nu o putem răscumpăra, dacă nu intervine ajutorul harului divin. Am păcătuit răspunzând nemărginitei lui iubiri, cu neascultare, cu nesupunere, sau chiar desconsiderare. Și cum ne vom restabili din acea-

stă stare, care înseamnă condamnarea vecinică? O faptă a noastră, oricât ar fi de mare putea-va contrabalansa greutatea păcătoșeniei anterioare? Nu. Singura îndurare divină ne poate redă liniștea râvnită. Și că nu va întârzia să acționeze, când deplin conștienți de vinovăția noastră o vom imploră în rugăciune, cu o condițiune: să iertăm și noi semenilor noștri, cari ne-au greșit cu ceva. Este aceeaș idee cuprinsă în pericopa Mt. 6,23—26.

Dumnezeu va acționa față de noi, precum și noi acționăm față de semenii noștri. Aceasta este o lege fundamentală a ordinii divine din lume, lege pe care avem posibilitatea s'o observăm adeseori în viață.

Cât de frumos se exprimă despre importanța ei socială prof. C. Grigore și S. T. Sasu, traducătorii amintitei opere a lui F. Farmachides, în cuvintele: „O condițiune indispensabilă colaborării sociale a indivizilor, este deci concesivitatea în aprecierea insuficiențelor aproapelui nostru. A greși este omenesc. A ierta este dumnezeesc. Și tocmai din cauza înaltei sale valori sociale, condiționează de ea Mântuitorul ștergerea greșalelor noastre față de Dumnezeu. O sublimă echilibrare, o compensație dumnezeiască pentru eforturile noastre de apropiere sufletească, absolut indispensabilă unei vieți frățești în societate. Și câte neînțelegeri stăvilite astfel dela început, prin mărinimia iertării, n'ar fi astfel înlocuite de senina viață creștină a iubirii și a frăției, dacă ea ar fi fost lăsată să pătrundă în suflet!“

Textul cererii a 5-a, ca formă, nu este absolut identic la cei doi evangeliști (Matei și Luca). Evangelistul Matei pune verbul „a iertă“ în timpul perfect „...și ne iartă greșelile noastre, precum și noi *am iertat* greșiților noștri...“, pe când evangelistul Luca îl pune în prezintă „și ne iartă păcatele noastre, precum și noi iertăm celor ce ne greșesc“. În fond luate, cele două forme temporale ale verbului, nu provoacă o mare deosebire de înțeles.

Cel care a practicat iertarea greșelilor semenilor săi, se provoacă în rugăciune la un merit real, care-i dă nădejdea obținerii iertării greșelilor lui proprii, iar cel care a luat hotărîrea să ierte în viitor pe semenii săi, face dependentă ștergerea păcatelor lui de realizarea hotărîrii luate. În ori ce caz precădere are prima categorie de închinători, întrucât prezintă ceva real. Dela hotărîre, până la realizare, este un pas destul de important. Realizarea poartă cu sine siguranța răsplătirii, pe când hotărîrea, numai nădejdea ei.

6. Conștiința vie a păcătoșeniei noastre, trezește în noi simțământul slăbiciunii. Multiplele in-

tâmplări zilnice întărește convingerea, că suntem neîntrerupt înclinați spre cădere. Chiar dacă în urma rugilor fierbinți, simțim intervenția îndurării divine, totuși un moment nu ne părăsește îngrijorarea unei noi căderi în păcat. Această îngrijorare pune pe buzele noastre cuvintele: „Și nu ne duce pe noi în ispită“.

Din conținutul acestei noi cereri, în aparență reiese, că însuși Dumnezeu ne ispitește, ceea ce nu corăspunde adevărului. „Dumnezeu este neispitit de rele, și El pe nimeni nu ispitește“ (Iacob 1, 13). Exegeții vechi și noi și-au dat silința să înlăture ori ce umbră de îndoială asupra adevăratului înțeles al acestei cereri.

De aci au rezultat o mulțime de explicații. De multă trecere, atât în anticitatea creștină, cât și în prezent, se bucură părerea că trebuiesc înlocuite cuvintele: „nu ne duce pe noi în ispită“, prin cuvintele: „nu ne lăsa pe noi a fi duși în ispită“. ¹⁾ Înțelesul citatului este următorul: „Ori ce ispită se face de diavol. El însă nu se atinge de nici un om, dacă nu-i dă voc Dumnezeu... Totuși Dumnezeu lasă ispitele să vie asupra noastră, sau spre a ne curăți de păcate, sau spre a ne dovedi tăria sufletească, cum ne-a învățat istorisirea lui Iov.

Ne poruncește totuși să ne rugăm să nu fim duși în ispită, pentru motivele indicate mai sus. El însă, chivernisitor al sufletelor noastre, uneori le îngăduie, alteori le împiedecă, după nevoie, pentru fiicare caz în parte. De aceea când nu se impun ispitele, să le înlăturăm, iar când se impun, să fim tari. Să arătăm însă și moderație și bărbăție.“ ²⁾

Din rândul exegeților contemporani, s'au ridicat glasuri împotriva acestui fel de interpretare, pe motivul că este legată de o nepermisă deviere dela litera textului biblic, înlocuindu-o cu următoarea: „Condu-ne astfel, ca să nu cădem în ispită“. ³⁾ Cu alte cuvinte invocăm sprijinul divin în toate împrejurările vieții, pentru a putea da piept cu ispita.

Alții iarăș, cred că nici nu este nevoie să schimbăm câtuși de puțin textul biblic, cât timp versetul nostru nu poate sta în contradicție cu Iacob 1, 13. Acesta din urmă vorbește despre ispita internă, al cărei principiu de acțiune peste tot nu este Dumnezeu, ci propria înclinare spre rău și în ultima analiză diavolul; pe când cererea din rugăciunea domnească se ocupă de ispita externă, de împrejurările ispititoare ale vieții, al căror principiu

¹⁾ Tertulian „De orat.“ 8; Ciprian „De dom. oral.“ 25; Augustin „De sermone“ 289; H. Weiss „Bergpredigt“ 80. cf. Steinmann op. cit. p. 110.

²⁾ T. Farmachides op. cit. p. 244.

³⁾ Ibbeken op. cit. p. 148; Ehrhard op. cit. p. 110.

este Dumnezeu, ca îndrumător al tuturor lucrurilor. Pentru înlăturarea pericolului de a păcătuî, ce rezidă în aceste împrejurări externe, trebuie să se roage creștinul, ținând cont de slăbiciunea lui, deși el tot atât de bine trebuie să știe, că ispitele îi sunt necesare, întrucât îi dă ocazie să lupte, iar prin luptă să crească în virtuositate.¹⁾

Nu mai vorbesc de părerea reprezentanților criticei moderne, cari văd în cererea noastră un pas înainte, în evoluția ideii despre originea ispitei. „Ea ocupă un loc mijlociu între concepția V. T., că Dumnezeu însuși ispitește pe oameni (Gen. 22, 1) și cea exprimată în ep. lui Iacob (1, 13), după care Dumnezeu pe nimeni nu ispitește, ci ispita vine din om”.²⁾

Punând alături diferitele interpretări existente, găsim o notă comună: Omul trebuie să invoace sprijinul divin pentru a putea preîntîmpina ispita. Ispita, fie internă, fie externă, ne apare la fiecare pas, sub nenumărate forme. Prin ea lucrează diavolul ca să ne prindă în cursa lui (natural că Dumnezeu îi permite). Omul are obligamentul, atât față de sine, cât și față de creatorul său, să lupte împotriva diavolului și armelor lui. Neîncrederea în tăria puterilor lui, îl obligă la o permanentă cerere a ajutorului divin. Și va obține acest ajutor, fie prin ferirea lui de ispite, fie prin întărirea forțelor lui de rezistență în fața ispitei.

(Va urma)

Prof. Dr. G. L. Muntean.

Proiect de lege pentru învățământul teologic.

Cap. III.

Seminariile Teologice.

Art. 16. Seminariile sunt școli teologice de grad secundar, ce funcționează în cadrele organizației bisericești.

Scopul lor este de a da absolvenților învățământului primar pregătirea necesară pentru a putea urma învățământul teologic superior, sau făcând bacalaureatul a trece la alte facultăți.

Art. 17. Învățământul în Seminarii se predă în limba română.

Art. 18. Învățământul seminarial va fi împărțit în două cicluri: ciclul inferior gimnazial cu patru ani și ciclul superior tot cu patru ani, întocmai ca la liceele de stat.

Vor putea însă funcționa și Seminarii

numai cu curs superior cu elevi ai gimnaziilor sau ai seminariilor teologice inferioare.

Art. 19. Elevii Seminariilor vor da examenele de clasă, iar absolvenții de clasa ultimă vor da un examen general de absolvirea Seminarului.

Candidații reușiți la acest examen vor primi o „diplomă de absolvirea Seminarului”, care se va elibera de direcțiunea școlii și va purta semnătura chiriarhului local și a comisariatului său dela examen.

Absolvenții Seminarului vor fi admiși la examen de bacalaureat cerut de legea învățământului secundar. În scopul acestor programe studii profane din Seminarii trebuie să fie același ca în liceele de stat.

Art. 20. Organizarea în amănunte a Seminariilor și a internatelor lor, se va face prin regulamente speciale, aprobate de Sf. Sinod.

Cap. IV.

Corpul didactic.

Art. 21. Membrii corpului didactic dela aceste școli vor fi asimilați în leafă cu profesorii dela școlile de stat în grad similar. (Anume cei dela Seminarii cu profesorii dela școlile secundare; cei dela Academii cu profesorii agregați dela Universități).

Art. 22. Toate drepturile, câștigate până în prezent de membrii corpului didactic dela școlile teologice în baza legilor și dispozițiilor ministeriale, rămân în ființă.

Art. 23. Profesorii Academiiilor teologice sunt ordinari și extraordinari (auxiliari). Profesorii auxiliari sunt cei de cântări bisericești și tipic, muzică vocală și igienă pastorală.

Art. 24. Profesorii ordinari ai Academiiilor sunt asimilați în leafă cu agregații Facultăților de teologie, cei auxiliari cu profesorii secundari.

Art. 25. Candidații la catedrele de studii teologice și filosofice ai Academiiilor trebuie să aibă titlul de doctor sau licențiat dela o Facultate sau Academie ortodoxă. Cei ce ar fi absolvit alte Facultăți teologice, se admit la examene de nostrificare a diplomei, cu deosebită atenție la doctrina ortodoxă.

Candidații la catedrele de muzică bisericească și la cea de muzică vocală, trebuie să fie absolvenți cu diplomă dela „Academia de muzică bisericească” sau să aibă

¹⁾ Bisping op. cit. p. 166.

²⁾ W. Bousset--W. Heitmüller op. cit. p. 279.

altă pregătire similară în aceste specialități și să fi dat probe practice de iscusința lor.

Art. 26. Corpul profesoral al Seminarilor se compune din profesori și maștri, cari pot fi titulari definitivi, titulari provizorii și suplinitori.

El este asimilat, în ce privește drepturile și datoriile, cu corpul didactic dela școlile secundare de stat.

Art. 27. La materiile religioase profesorii vor fi recrutați dintre licențiații și doctorii în teologie, cari sunt sau vor putea fi trecuți pe tabloul candidaților de profesori pentru materii religioase la Seminarii, întocmit de Consiliul Central Bisericesc și aprobat de Sinodul Permanent pe baza unui examen de capacitate profesorală, făcut înaintea Comisiunii Centrale, numite de Sinodul Permanent, constătătoare din trei membri. Comisia se întrunește de câte ori va fi nevoie.

Ei trebuie să fie clerici hirotoniți.

Profesorii și maștrii de materii profane se vor angaja dintre profesorii, cari sunt sau vor putea fi trecuți pe tabloul de capacitate al Ministerului de instrucție. Vor fi preferați clericii hirotoniți și apoi candidații, cari, pe lângă licența respectivă, au și pregătire teologică.

Toți trebuie să fie cetățeni români și creștini ortodocși.

Art. 28. Profesorii și maștrii, care trec din învățământul secundar de stat în cel seminarial, se bucură de toate drepturile câștigate acolo.

Art. 29. Profesorii și maștrii suplinitori nu se pot angaja, decât pe un singur an școlar. Reangajați vor fi numai când nu se găsesc profesorii cu examen de capacitate și serviciile lor au fost mulțumitoare.

Nu se pot angaja profesorii suplinitori fără licență.

Art. 30. Numirea rectorilor dela Academii, a directorilor dela Seminarii și a corpului didactic dela aceste școli teologice, se face conform art. 144 lit. c) din Statutul pentru organizarea Bisericii ortodoxe române, votat prin Parlament la 1925.

Art. 31. Instituirea, disciplinarea profesorilor și toată organizarea internă a școlilor teologice se va face pe baza dispozițiilor cuvenite, cuprinse în regulamente speciale votate de Sf. Sinod.

Art. 32. Fiecare școală teologică stă sub conducerea și administrarea nemijlocită a Chiriarhului și a Consiliului Eparhial, pe teritoriul căruia se află, având a observa strict dispozițiile legii și a regulamentelor în vigoare.

Cei ce s'ar simți nedreptățiți de Chiriarhie și organele sale, au dreptul a apela în termen de 30 zile la Consiliul Central al Patriarhiei, care va examina cazul și-l va refera în Sinodul Permanent, spre a hotărâri și dispune cele legale.

Art. 33. În conformitate cu dispozițiile art. 6 lit. c) din Statutul de organizare al Bisericii, Sf. Sinod poate convoca din caz în caz pentru luare de dispoziții și îndreptări principiare, privitoare la învățământul teologic și la viața din școlile teologice, un *consiliu* din 3 delegați ai Facultăților de teologie, 3 ai Academiiilor și 3 ai Seminarilor, sub prezidiul unui delegat al său. Dezideratele lor se vor examina și aproba de Sf. Sinod. Acești delegați pot fi și inspectori școlilor teologice.

La acest consiliu pot participa și doi delegați ai Ministerului de Culte.

Cap. V.

Inspekția.

Art. 34. Controlul și inspekția nemijlocită asupra școlilor teologice o are Chiriarhul respectiv și Consiliul său Eparhial, conform art. 144 lit. a) din Statutul de organizare al Bisericii ortodoxe române. Dar pentru menținerea unității necesare în viața acestor școli, Sinodul Permanent va institui, când va avea mijloace, dintre profesorii cu cel puțin cinci ani de serviciu dela Facultățile teologice și dela Academii—pentru Academii, dintre directorii și profesorii Seminarilor pentru Seminarii—inspectori speciali, atât pentru materiile religioase cât și pentru cele literare, științifice și limbile clasice.

Referentul învățământului teologic dela Consiliul Central Bisericesc trebuie să fi fost profesor la Facultate sau Academie teologică. El încă poate face inspekțiuni atât la Academii cât și la Seminarii.

Art. 35. Inspectorii inspectează toate școlile teologice din punct de vedere educativ, pedagogic, administrativ, disciplinar, raportând despre cele constatate Chiriarhu-

lui local și Sinodului Permanent, făcând și propuneri de îndreptare a eventualelor scăderi și de promovarea intereselor școlii.

Art. 36. Sf. Sinod poate delega în cazuri speciale și un membru al său pentru inspectarea școlilor teologice.

Cap. VI.

Dispozițiuni tranzitorii.

Art. 37. Toate drepturile, câștigate până în prezent de membrii corpului didactic dela școlile teologice în baza legilor și dispozițiilor ministeriale, rămân în vigoare.

Art. 38. Toate dispozițiile anterioare, care contravin legii de față, se abrogă.

Art. 39. Prezenta lege intră în vigoare în anul școlar următor anului promulgării ei.

Dela cercul de studii religioase.

Sâmbătă, 2 Aprilie c., a conferențiat dl Prof. Dr. G. L. Muntean, vorbind despre: *Iisus în lumea modernă.*

Vastitatea subiectului reclamând o divizare, — în această primă conferință, distinsul conferențiar a expus aspectul teologic al problemei, așa cum ni se înfățișează în evoluția istorică, — începând cu a doua jumătate a secolului al XIX și până în zilele noastre.

Deși în atitudinea lumii moderne față de Iisus, avem două capitole foarte interesante și contemporane nouă, unul acel din Franța, sub denumirea de „*modernism*“, reprezentat prin linia Loisy, Alfaric, Turmel, susținut prin publicația caietelor lui Couchoud, iar altul, acel din Rusia sovietică, totuși, prioritatea se cuvine așa numitului Protestantism liberal, deosebit de cel original al sec. XVI, care își zice: *Protestantism ortodox.*

De unde Protestantismul ortodox, în duhul negării lui față de tot ce purta aroma milenarei tradiții creștinești, ajunge la dogmatizarea plăzmuirii că Sf. Scriptură a fost dictată de către Dumnezeu, literă de literă și că este unica autoritate în materie religioasă, — *liberalul*, îmbăt de tămăia cultului raționalist din sec. XIX, caută să elimine din personalitatea divin-umană a lui

Iisus tot ce depășește mărghinirea omenescului, formulând o nouă dogmă în senzul că Iisus nu este altceva decât un produs foarte reușit, al lumii de jos că nu este nimic mai mult decât un om.

Dualismul, păcatul original, harul, nemurirea — adică creștinismul revelat — o aberație, care profitând de naivitatea omenescă s'a însăunat în locul de cinste. Odată cu secolul XIX, i-a sosit însă scadența și va trebui să cedeze locul, rațiunii omenesti care s'a revelat sieși.

Bardul acestei melodii negative a fost *Reimarus*. După el, Iisus nu este un trimis al lui Dumnezeu, — ci a fost animat de nădejtile emancipării conaționalilor săi. Suferințele l-au surprins, nu au fost calculate în planul său de acțiune. Iisus cel spiritual este o creație a apostolilor, al căror zel îl explică prin psihologia trântorilor. Primele comunități creștine au fost nuclee comuniste întemeiate de Apostoli, și de sigur spunea Reimarus că o poliție vigilentă ca și cele moderne, le-ar fi zădărnicit opera.

Atari basme morbide, în mediul vremii lui Reimarus, nu au rămas fără numeroase victime. Un interesant exemplar se citează *Venturinii*, care susținea existența unui ord secret din care a făcut parte Iisus și cu ajutorul căruia a înscenat diferite minuni. Așa de exemplu înmulțirea pânilor o explică în senzul că Iisus, cu ajutorul ordului secret a dus mai dinainte mulțime de pâni într'o peșteră și apoi atrăgând mulțimea după sine până acolo, pe ascuns scotea mereu pâni din peșteră, împărțind mulțimii.

Cu *Strauss* și Bruno Bauer, Protestantismul liberal intră în a doua fază, în a Cristologiei speculative.

După *Strauss*, comunitățile creștine au creiat pe Hristos, nu ivers, așa că *problema Iisus* nu trebuie tratată istoric, ea este o problemă literară, ale cărei origini trebuiesc căutate în Alexandria și Roma pe timpul cezarilor, care coincide cu marile depresiuni sociale ce s'au sublimat în parte în crezurile unor comunități cari sub pesimismul vremii și-au făurit idealuri transcendente îmbrăcându-le în nimbul unor nădejdi de mai bine. Aceste secrețiuni literare din Germania îl vrăjesc și pe francezul *Renan*.

A treia fază a Protestantismului libe-

ral o inaugurează *cercetările istorice pure* ale lui *Harnach*.

Acesta, opune metodei raționaliste a înaintașilor, valoarea personalității reale a lui Iisus, dar totuși nu se poate descătușa complet de legăturile fascinatorei dogme raționaliste, decât până la considerarea lui Iisus, drept cel mai mare profet între profeti.

Un om cu ideal moral și religios ce se suprapune tuturor întemeietorilor de religii, atât. Supranaturalul, ca de exemplu preexistența lui Iisus din veac, învierea etc., le elimină.

Prețioasa conferință, pe care amăsurat spațiului disponibil, suntem nevoiți să o redăm în liniamente prea rezumative, a fost încheiată cu o serie de considerații critice.

flm.

CRONICA

În atențiunea autorităților. Agenți provocători răspândesc fără răspundere și fără frică de Dumnezeu, că s'a schimbat data serbării *Sfintelor Paști* — cu 8 zile mai înainte de terminul stabilit de 1 Mai a. c., — după prescriesele Păscăliei. Autoritățile au datoria să cerceteze cine sunt acești turburători ai ordinii publice — și să-i dea pe mâna justiției ori polițiilor.

Societatea Ortodoxă a femeilor române, filiala Cluj, în ziua de Duminică 3 Aprilie c. și-a ținut adunarea generală anuală. În cursul anului trecut de activitate a organizat 5 conferințe pentru intelectuali, 8 șezători pentru ucenici, cu concursul diferitelor școli, a donat pentru biserică ce se va zidi în Cluj, Calea Regele Ferdinand, una sută de mii, a obținut dela M. Sa Regina Maria un valoros iconostas pentru aceeași biserică, a dat diferite ajutoare etc. Avera în bani a filialei trece de un milion Lei, repartizată în diferite fonduri.

Elevii români la biserica ungrească. Corespondentul din Beiuș al ziarului „Curentul“, aduce știrea că la sărbătorile Paștilor catolice, călugării asumpțiști (catolici-francezi) au pus pe elevele și elevii internatelor române unite să par-

țicepe cu luminile aprinse la cortegiul credincioșilor catolici *unguri*. Biserica unită dornică de a ajunge cât mai în grabă catolică deplin, pentru educația tinerilor vârstare a adus călugări și călugărițe catolice. Această inconștientă începe să și dea roadele, ajungând bieții elevi cu sentimentele românești strivite, să se simtă bine alături de ungurii catolici și să se ferească de frații lor români ortodocși fiindcă's schismatici. Peste zece ani vor ajunge să nu mai vorbească nici românește, pe motiv că e *limbă ortodoxă!*

PARTEA OFICIALĂ

CONSILIUL EPARHIAL ORT.-ROM. DIN CLUJ

Nr. 2102—1932.

Comunicat oficial.

Focul mistuind Sf. Mănăstire Turnu-Argeș, dimpreună cu chiliile monahilor petrecători acolo, și în dorința de a o reface, Sf. Episcopie a Argeșului a tipărit 4 condici pantehuze, care să circule în toată țara, conform aprobării On. Minister al Muncii și Ocrotirilor Sociale. Încuviințăm colectarea și în cuprinsul Eparhiei noastre, cu îndemnul către preoți și binecredincioși de a ajuta în scopul amintit când se vor prezenta colectanții.

Cluj, la 23 Martie 1932.

Consiliul eparhial.

Nr. 384—1932.

(9) 1—1

Licitație.

Consiliul parohial ort. român din *Curtuiușul-mic* jud. Satu-mare, vinde prin licitație publică *casa de lângă școală*.

Licitația se va ține în ziua de *23 Aprilie a. c., ora 11 a. m.* Prețul de strigare 3500 Lei. Doritorii de a lua parte la licitație vor depune anticipativ, la epitropia parohiei, vadiu de 350 Lei. Plusoferentul va achita imediat prețul oferit, la epitropia parohială, iar materialul din edificiul vândut îl va transporta în timp de 30 zile.

Curtuiușul-mic, 27 Martie 1932.

Augustin Dragomir,
preș. cons. parohial.

Ioan Costin,
epitrop I.

Văzut: A. Latiș, protopop.